

CZU: 347.44+347.232.8

NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE JURIDICE PRIVIND CONTRACTUL DE ÎNSTRĂINARE A BUNURILOR CU CONDIȚIA ÎNTREȚINERII PE VIAȚĂ

Angelina TĂLĂMBUȚĂ,

doctor în drept, conferențiar universitar interimar, Universitatea Agrară de Stat din Moldova

REZUMAT

Contractul de întreținere se încheie în practică între persoane fizice și este recunoscut atât de literatura de specialitate, cât și de jurisprudență. Acest tip de contract reprezintă o construcție juridică, de necesitate practică, obiectivă a cărei structură și fixare a fost realizată de practica judiciară și literatura juridică de specialitate. Potrivit art. 839 CCRM, prin contractul de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață, o parte (beneficiarul întreținerii) se obligă să dea celeilalte părți (dobânditor) în proprietate un bun imobil sau mobil, iar dobânditorul se obligă să asigure beneficiarului întreținerea în natură – locuința, hrana, îngrijirea și ajutorul necesar pe timpul cât va trăi, precum și înmormântarea.

Cuvinte cheie: contract, întreținere pe viață, înstrăinare, condiții, bunuri.

Angelina TĂLĂMBUȚĂ,

doctor of law, interim professor, Agrarian University of Moldova

SUMMARY

The maintenance contract ends in practice between individuals and is recognized by both literature and jurisprudence. This type of contract is a legal construction, of objective practical necessity whose structure and fixation has been achieved by the judicial practice and the specialized legal literature. According to art. 839 CCRM, through the contract for the alienation of the goods on condition of life maintenance, a party (the beneficiary of the maintenance) undertakes to give the other party (acquirer) immovable or movable property and the acquirer undertakes to provide the beneficiary with the maintenance in kind - food, care and help needed for the time it will live, as well as the funeral.

Keywords: contract, life maintenance, conditions, goods.

Introducere. Contractul constituie instrumentul care asigură libera concurență și care stimulează inițiativa privată, fiind acea formă juridică care organizează schimbul de valori în societate [3, p. 38]. Factorul esențial al contractului este acordul de voință al părților - voința lor juridică. În principiu, încheierea oricărui contract este liberă; în acest sens se vorbește de *principiul libertății de voință în materia contractelor*. Desigur, acest principiu trebuie să fie înțeles în sensul său exact: nu este vorba de o libertate în general - în sensul unui desăvârșit liber arbitru, ci de libertatea pe care o condiționează și o determină viața socială, pe de o parte, și dispozițiile cuprinse în normele legale, pe de altă parte [5, p. 52].

Definiția legală adusă, conține elementele de bază și destinația contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe

viață. Doctrina juridică utilizează noțiunea de contract în privința acordului încheiat între două sau mai multe părți, prin care se dă naștere, se modifică sau se sting anumite drepturi și obligații [30, p.6]. Scopul părților este reciproc și constă în dobândirea dreptului de proprietate asupra unui bun în schimbul întreținerii pe viață. În aceste aspecte se reflectă și destinația acestui contract. Contractul de întreținere pe viață reprezintă un interes deosebit pentru oamenii în etate, bolnavii, invalizii, pensii- le și îndemnizațiile cărora nu acoperă de departe necesitățile vitale. Aceste persoane, având posibilitatea să încheie un asemenea contract, sunt asigurate cu cele mai importante condiții de viață până la deces [10, p. 469].

Metode aplicate și materiale utilizate. În procesul studiului au fost aplicate metodele generale de cunoaștere ale dreptului contrac-

tual, precum istorică, deductivă, logică, analitică, comparativă, etc., fiind folosite și combinate în dependență de problematica abordată în lucrare. Cu toate acestea, materialele utilizate în cercetare, le constituie operele savanților din domeniu, care reprezintă doctrina juridică din Republica Moldova, România, Federația Rusă.

Rezultatele obținute și discuții. Lucrările de specialitate din domeniul dat au propus definiții ale contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, punând accentul pe un aspect sau altul, considerat a fi definitoriu pentru acest tip de contract. Contractul de întreținere este acela în care o parte înstrăinează un bun sau plătește o sumă de bani, iar cealaltă parte se obligă să-i asigure întreținerea în natură pe timpul cât va trăi, iar după moarte să o înmormânteze potrivit obiceiului [14, p. 57].

Privind conținutul noțiunii de întreținere, s-a precizat că aceasta trebuie luată într-un sens foarte larg, cuprinzând: procurarea și prepararea hranei, asigurarea de îmbrăcăminte și încălțăminte, asigurarea lenjeriei – de pat și de corp, asigurarea medicamentelor și îngrijirilor medicale, efectuarea curățeniei, plata consumului de electricitate, apă, combustibil, telefon etc.

Doctrinile moderne, aparținând diferitor sisteme de drept propun definiții mai mult sau mai puțin asemănătoare cu cele legale ale contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția de întreținere pe viață. Astfel, în literatura de specialitate română de până la adoptarea actualului Cod civil din 2011, noțiunea era prevăzută astfel: contractul de întreținere este acel contract prin care una dintre părți (întreținut) se obligă să înstrăineze un bun sau să plătească o sumă de bani în schimbul obligației pe care și-o asumă cealaltă parte (întreținător) de a-i asigura întreținerea în natură pe tot parcursul vieții, iar după moarte să o înmormânteze [24, p.32]. După Francisc Deak [17, p.38], prin contractul de întreținere una dintre părți înstrăinează un bun sau plătește o sumă de bani (capital), iar cealaltă parte se obligă să-i asigure întreținerea în natură (de regulă, hrană, îmbrăcăminte, îngrijiri medicale etc.) pe timpul cât va trăi, iar după moarte s-o înmormânteze.

În concepția legiuitorului francez contractul este privit ca o convenție generatoare de drepturi și obligații, mai exact ca o convenție particulară, generatoare de drepturi și obligații, între convenție și contract fiind un raport ca de la parte la întreg [15, p.36].

Doctrina, în termeni aproape identici, definește contractul de întreținere pornind de la premisa că acesta este un acord de voință al părților prin care una înstrăinea-

ză un bun sau plătește o sumă de bani, iar cealaltă parte se obligă să-i asigure întreținerea (locuință, hrană, îmbrăcăminte, îngrijiri medicale, etc.) pe timpul cât va trăi, iar după moarte să o înmormânteze [26, p.86].

În prevederile CCR din 2011, contractul de întreținere a devenit un contract numit, conform căruia: „(1) Prin contractul de întreținere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părți sau al unui anumit terț prestațiile necesare întreținerii și îngrijirii pentru o anumită durată. (2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreținerea se datorează pentru toată durata vieții creditorului întreținerii” [9]. Florea Bujorel propune următoarea definiție a contractului de întreținere: *convenția prin care o parte denușmită întreținut, se obligă să transfere proprietatea unui bun al său ori a unei sume de bani, numită capital, unei alte persoane, denușmită întreținător care se obligă să efectueze în folosul primei părți prestațiile necesare întreținerii și îngrijirii, pe o anumită perioadă de timp ori pentru restul vieții acesteia* [4, p.207]. Noi nu susținem integral această definiție, deoarece, arătând ca obiect o sumă de bani, practic se implică în contractul de rentă viageră.

De regulă, părțile în contractul de întreținere prevăd elemente ale obligației de întreținere, strict necesare, esențiale și primordiale referitoare la: alimente, îmbrăcăminte, locuință, asistență medicală, cheltuieli de înmormântare etc., iar uneori recurg la formula generală „toate cele necesare traiului”.

Referitor la conținutul noțiunii de întreținere, aceasta trebuie luată într-un sens foarte larg cuprinzând: procurarea și prepararea hranei, asigurarea de îmbrăcăminte și încălțăminte, asigurarea len-

jeriei - de pat și de corp, asigurarea medicamentelor și îngrijirilor medicale, efectuarea curățeniei, plata consumului de electricitate, apă, canal, combustibil etc.

Susținem opinia exprimată în doctrina de specialitate din Republica Moldova de O. Chelaru și Iu. Mihalache, conform căreia se consideră că *obiectul contractului de înstrăinare* a bunului cu condiția întreținerii pe viață este unul complex, constituit din obiectul juridic și obiectul material. Obiectul juridic constă din acțiunile beneficiarului orientate spre transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului, precum și din acțiunile dobânditorului de a presta întreținerea corespunzătoare. Obiectul material este dublu, constând, pe de o parte, din obiectul prestației întreținutului și, pe de altă parte, din obiectul prestației întreținătorului.

Spre deosebire de Codul civil al RSSM din 1964, care prevedea posibilitatea înstrăinării, în schimbul întreținerii, doar a casei de locuit, potrivit reglementărilor actuale, Codul civil al RM, bunul transmis de beneficiar poate fi atât mobil, cât și imobil. De regulă, acesta reprezintă o casă de locuit, un apartament, o vilă, un teren, un automobil sau un oarecare alt bun imobil sau mobil, care are o valoare impunătoare și care permite încheierea unui asemenea contract [13, p.38]. Valoarea acestui obiect are o importanță prioritară pentru dobânditor, deoarece în caz contrar el nu va avea interes și, bineînțeles, nu va încheia un asemenea contract [10, p.470]. Obiectul prestației întreținătorului îl constituie întreținerea în sens larg, cuprinzând un număr mare de prestații care se execută în natură, ca: procurarea și prepararea hranei, cumpărarea de îmbrăcăminte, încălțăminte, lenjerie de pat și de corp, medicamente, îngrijiri medicale, efectuarea curățeniei în locuință, plata cheltuielilor de întreținere, orga-

nizarea funeraliilor și suportarea cheltuielilor de înmormântare. În contract urmează a fi indicate: bunul transmis beneficiarului prin descrierea particularităților, prețului, gradului de uzură, proprietarii anteriori, respectiv mărimea și felurile prestației, condițiile și modul de acordare a serviciilor de întreținere. Unele state reglementează limitele prestației lunare la care este dator întreținătorul. Spre exemplu, în legislația civilă a Belarusiei quantumul prestației lunare acordate întreținutului nu poate fi mai mic de două salarii minime stabilite de lege.

Deși sunt servicii sociale de întreținere a persoanelor în vârstă și în România se stabilesc contribuții de întreținere a acestora. Astfel, de exemplu, prin Hotărârea Consiliului local București, nr.28 din 10.02.2011 a fost stabilită contribuția lunară de întreținere a persoanelor vârstnice de 1000 lei rom [18, p.470].

Majoritatea statelor, cum ar fi Federația Rusă, Ucraina, Georgia, Armenia printre care și Republica Moldova, nu indică careva limite ale volumului prestației lunare acordate de întreținător, lăsând la discreția părților asemenea clauze. Considerăm că ar fi necesar ca și în Republica Moldova să fie stabilite limitele minime ale valorii prestației de întreținere, deoarece și practica judiciară ne confirmă această necesitate. Aceasta ar fi ca o măsură de protecție a beneficiarilor întreținerii.

În conformitate cu prevederile Codului civil al RM, bunurile ce pot fi înstrăinate cuprind un spectru mai larg incluzând și bunurile mobile. În Codul civil al Federației Ruse obiectul transmisiunii este circumscris doar la bunurile imobile. Potrivit art. 601 al Codului civil al Federației Ruse, în baza contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață cetățeanul transmite *casa, apartamentul, porțiunea de*

teren sau un alt bun imobil în proprietatea întreținătorului, care, la rândul său, se obligă să realizeze întreținerea pe viață a beneficiarului sau unui terț indicat de acesta. O abordare similară a obiectului material persistă și în legislația civilă a altor state din CSI, cum ar fi Belarusia, Azerbaidjanul, Armenia. Susținem opinia că extinderea obiectului material al contractului de întreținere asupra bunurilor mobile și imobile avantajează situația beneficiarului întreținerii, oferindu-i un drept de opțiune [14, p.38].

Analizând literatura de specialitate română, observăm că legislația franceză este precursora genului respectiv de contract pentru întregul sistem de drept continental. Contractul de întreținere în franceză are denumirea de „*bail a nourriture*”, ceea ce în traducere semnifică „*închirierea pentru hrană*”. „*Bail a nourriture*” este similar contractului de rentă viageră, însă, spre deosebire de acesta din urmă, întreținătorul se angajează să asigure întreținutul cu produse alimentare. Necesitățile întreținutului nu se limitează doar la hrană, ci la tot ceea ce se include în mod ordinar în obligațiile alimentare în sens larg: locuința, îngrijirea personală, precum și cheltuielile de înmormântare [14, p.43].

Conform art. 839 din Codul civil al RM, în baza contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, o parte numită beneficiarul întreținerii se obligă să dea celeilalte părți numită dobânditor în proprietate un bun imobil sau mobil, iar dobânditorul se obligă să asigure beneficiarului întreținere în natură, cum ar fi locuință, hrană, îngrijire și ajutor necesar pe tot timpul vieții sale, precum și la înmormântare.

În doctrina autohtonă, se menționează că contractul reprezintă un mecanism juridic unic în cadrul căreia interesul uneia dintre

părți, în principiu, poate fi satisfăcut doar prin satisfacerea interesului celeilalte părți contractante [1, p. 54].

Contractul respectiv face parte din prima grupă de contracte civile, contracte translative de proprietate dat fiind faptul că, în baza acestui contract, dreptul de proprietate asupra obiectului contractului trece din proprietatea beneficiarului întreținerii în proprietatea dobânditorului [11, p. 52].

Din definiția generală dată contractului de înstrăinare a unui bun cu condiția întreținerii pe viață se desprind caracterele sale juridice, acestea fiind de regulă: *cu titlu oneros și aleatoriu; sinalagmatic și consensual; translativ de proprietate, intuitu personal; cu executarea succesivă; numit; negociabil; solemn; afectat de modalități; patrimonial; de regulă, irevocabil; translativ de drepturi; principal; bilateral; incesibil și insesizabil*.

Contractul de întreținere este un contract cu titlu *oneros*, deși are caracter aleatoriu, în sensul că valoarea prestațiilor uneia dintre părți este valabilă în raport cu durata vieții proprii și viața celeilalte părți. Aceasta este însă un caracter specific al oricărui contract aleatoriu, care nu-și poate pierde, prin această împrejurare, caracterul său de contract *oneros* [18, p. 472].

Acest caracter al contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață este recunoscut de toți doctrinarii, care confirmă că fiecare dintre părțile contractante urmăresc să-și procure un avantaj, un folos. Beneficiarul întreținerii înstrăinează un bun urmărind să obțină întreținerea pe timpul cât va trăi, și invers: partea care prestează întreținerea se obligă la aceasta urmărind să obțină, în schimb, un echivalent patrimonial constând în lucrul dobândit.

Caracterul *oneros* al acestui contract este prevăzut și în ac-

tualul Cod civil Român. În doctrina românească se accentuează că, conform CCR, contractul de întreținere era un contract cu titlu oneros, pentru că o parte se obliga (înstrăinează un bun) urmărind să obțină în schimb o contraprestație, respectiv, întreținerea pe timpul cat va trai, întreținere constând în hrană, îmbrăcăminte, îngrijiri medicale și invers: partea care prestează întreținerea se obligă la aceasta urmărind, în schimb, un echivalent patrimonial constând în lucrul dobândit. CCR oferă posibilitatea încheierii contractului de întreținere (precum și a contractului de rentă viageră) și cu titlu gratuit – art. 2243 „Renta viagera poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit și este supusa, sub rezerva dispozițiilor capitolului de față, regulilor proprii ale actului juridic de constituire” [24, p.23].

Contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață este unul *aleatoriu*. În literatura de specialitate se relevă că elementul aleatoriu persistă mai pronunțat în contractul de întreținere decât în cel de rentă. Dacă în cazul contractului de rentă șansele de câștig, adică pierderea pentru părți depind doar de întinderea în timp a obligației debirentierului (egală cu durata vieții credentierului), la contractul de întreținere se adaugă și alte elemente aleatorii. Astfel, conținutul obligației de întreținere a dobânditorului va datora suplimentar medicamente și îngrijirea medicală respectivă, de costurile vieții (va suporta riscurile inflației) etc. [32, p. 42].

Este un contract *aleatoriu*, deoarece există șanse de câștig și riscuri de pierdere pentru ambele părți contractante, acestea depinzând de durata vieții întreținutului, deci de hazard. Acest caracter este prezent atât la data încheierii contractului, cât și în cursul executării sale, deoarece întreținătorul se

obligă să presteze întreținerea pe toată durata vieții întreținutului, cunoscută fiind numai producerea certă a evenimentului morții, nu și data la care va avea loc acesta. Elementul aleatoriu incert al contractului este durata vieții persoanei întreținute.

Contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață este *sinalagmatic*. Obligația beneficiarului întreținerii de a transmite un bun în proprietate este corelativă și interdependentă cu obligația dobânditorului de a oferi întreținerea în natură datorat, întrucât ambele părți au obligații reciproce decurgând din contract. Caracterul *sinalagmatic* al întreținerii este evident în cazul în care întreținerea se dă în schimbul unui bun, de vreme ce fiecare parte își asumă obligații în considerarea obligațiilor celeilalte părți.

Conchidem că, întreținerea este un contract *sinalagmatic*, deoarece în baza acestui contract se nasc drepturi și obligații reciproce, interdependente de părțile contractului.

Noțiunea legală a contractului analizat indică asupra caracterului *consensual* al acestuia. Contractul se va considera încheiat și va produce efecte juridice din momentul exprimării consimțământului părților asupra clauzelor esențiale, în forma cerută de lege, fără a fi necesară transmiterea bunului. În literatura de specialitate se susține această opinie privind caracterul *consensual* [12, p.73]. Remarcăm că unica clauză esențială legală a contractului este cea cu privire la obiectul lui. Este un contract *consensual*, care se încheie în mod valabil prin simplu acord de voință a părților. De regulă, în practică, părțile încheie contractul de întreținere în scris, prin înscris autentic sau sub semnătură privată [28, p.55].

Contractul de întreținere face parte din categoria contractelor *translative de drepturi*. Dreptul

de proprietate asupra bunului [23, p.247] mobil sau imobil este transmis de la beneficiar dobânditorului, la fel cum dreptul de proprietate asupra obiectului prestațiilor întreținerii se transmite de la dobânditor beneficiarului, pe măsura săvârșirii lor.

Este un contract *translativ de proprietate*, deoarece întreținerea se prestează în schimbul dobândirii unor bunuri sau a unei sume de bani, efectul *translativ* producându-se întocmai ca în cazul contractului de vânzare-cumpărare. Se mai subînțelege contractul dat, *translativ de proprietate*, prin care se realizează transferul dreptului de proprietate asupra bunului de la întreținut la întreținător.

Contractul de întreținere este un contract *intuitupersonae*, încheiat atât de întreținător, cât și de întreținut în considerația persoanei contractantului. Dreptul de întreținere este un drept personal și, ca atare, este *netransmisibil* prin succesiune, deoarece se stinge la moartea beneficiarului. De aceea, moștenitorii nu pot cere, după moartea beneficiarului, ca prestația neefectuată în timpul vieții beneficiarului să fie executată în persoana lor [21, p. 220].

În mod excepțional, se admite totuși că, în cazul unei împiedicări obiective și temporare a debitorului de a presta întreținerea, ea ar putea fi executată de un mandatar sau de un *negotiorumgestor* [29, p.57].

Contractul de întreținere fiind *intuitupersonae*, conține o obligație de a face strict personală și *netransmisibilă*. În practica judiciară s-a decis că „*dreptul de întreținere este un drept personal și, ca atare, netransmisibil prin succesiune, stingându-se la moartea beneficiarului*”. Acest caracter al creanței de întreținere nu influențează însă caracterul patrimonial al acțiunii în anularea contractului pentru lipsa consimțământului la întocmirea lui. În cazul în care în contractul

de întreținere există o pluralitate de creditori și de debitori, obligația de întreținere care rezultă din convenție are caracter indivizibil. Caracterul *intuitipersonae*, produce numeroase și importante consecințe în ceea ce privește valabilitatea și efectele convenției [19, p. 164].

Contractul sus-numit este încheiat *intuitipersonae*, deoarece el se încheie în considerarea calităților personale ale părților, motiv pentru care obligația de întreținere este o obligație de a face, strict personală și netransmisibilă. Dacă în contract există o pluralitate de creditori sau debitori, obligația de întreținere este indivizibilă, nefiind susceptibilă de executarea parțială. Datorită naturii specifice a obligațiilor asumate de dobânditor contractul de întreținere este strict *intuitipersonae*. Potrivit alin. 3, art. 839 CCRM, creanța de întreținere este incesibilă și insesizabilă de către creditori [12, p.74].

Deoarece obligația creditorului persistă pe toată durata vieții beneficiarului, urmând a fi executată în permanență, contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață este unul cu *executare succesivă*. În pofida acestui fapt, prin derogarea de la regula stabilită de art. 747 CCRM, încetarea contractului pentru neexecutare se va produce prin rezoluțiune (deși doar parțial cu efect retroactiv – art. 845 CCRM), și nu prin reziliere. Este un contract *cu executare succesivă* în timp, în privința obligației de a presta întreținerea, care trebuie executată permanent, zi cu zi, pe toată durata vieții întreținutului. Întreținerea se prestează în timp, până la sfârșitul vieții (sau până la sfârșitul perioadei stipulate) întreținătorului, permanent, chiar dacă nu periodic. De aceeași opinie sunt și alți autori autohtoni și din alte state [27, p.33].

Totodată trebuie de remarcat că executarea obligației pentru

întreținător, adică transmiterea bunului este de altă natură. Acesta se execută instantaneu. Aceste momente creează discuții în literatura de specialitate mai ales referitoare la aplicarea rezoluțiunii sau rezilierii [27, p.3].

În pofida tuturor asemănarilor, datorită trăsăturilor sale proprii, contractul analizat este unul *numit*, de sine stătător, distinct de toate celelalte contracte, cu o fizionomie juridică proprie. Este un contract civil – în sensul că aparține ramurii dreptului civil [23, p.251]. Contractul de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață este un contract *numit*, în sensul că, este adesea întâlnit în practică, beneficiază de o reglementare juridică proprie, deși nu este reglementat de vreo lege specială. De aceea, el este supus normelor și principiilor care guvernează materia contractelor în general. Existența contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția de întreținere pe viață, precum și a caracterelor sale specifice ce îl deosebește de alte contracte asemănătoare, este recunoscută unanim în literatura juridică și practica judiciară.

Susținem caracterul *revocabil*, în anumite situații al contractului, propus de Bujorel F. Dumnealui menționează că în anumite situații când întreținutul se lipsește de mijloacele necesare îndeplinirii obligației legale de a asigura alimente anumitor persoane poate fi revocat [4, p.208]. Totodată menționăm că în literatura de specialitate unii autori se pronunță asupra caracterului irevocabil al contractului, justificând că debitorul nu se poate elibera de obligația asumată restituind creditorului bunul sau valoarea, chiar și dacă renunță la restituirea prestațiilor efectuate de el până la acea dată în favoarea creditorului [31, p. 249].

Dacă, însă, pentru înstrăinarea bunului care face obiectul contractului, legea prevede o anumită formă, atunci, pentru valabilita-

tea convenției, trebuie îndeplinită acea formă (de exemplu, forma autentică este cerută pentru înstrăinarea terenurilor și a altor bunuri imobile).

Contractul de întreținere este o operație juridică în sens de *negotiumiures* de sine stătătoare. Pentru ca acest contract să ființeze, nu este nevoie să existe un alt contract de care să fie condiționat [16, p.982].

În virtutea principiilor contractuale, părțile sunt libere să insereze în contractul lor cele mai diverse clauze, cu condiția ca ele să nu contravină normelor imperative de drept [2, p. 318].

Caracterul incesibil și insesizabil constă în faptul că drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate sau urmărite.

În concluzie, nu trebuie confundată întreținerea, conform contractului de înstrăinare a bunurilor cu condiția întreținerii pe viață, cu întreținerea prevăzută de legislația familială. În contractul analizat, obligația de întreținere are temei contractual, obligația de întreținere din Codul familiei are un temei legal, deși fiind tot obligație personală. De regulă, obligația de întreținere legală este reciprocă, însă acest caracter nu se realizează întotdeauna. Se poate întâmpla ca părinții care și-au întreținut copiii minori să nu aibă nevoie de întreținerea acestora când ajung la o vârstă înaintată [7, p.212].

Principala deosebire între obligația legală de întreținere și obligația contractuală de întreținere stă în sursa poverii de întreținere. Or, în cadrul contractului de întreținere, obligația de întreținere provine din reglementările contractuale, în timp ce sursa obligației legale de întreținere este actul normativ care impune această obligație [29, p. 56].

Referințe bibliografice

1. Baieș S., și al. *Drept civil: Teoria generală a obligațiilor*. USM.

Chișinău: Î.S. F.E.-P. Tipografia centrală, 2015. 752 p.

2. Baieș S., și al. *Drept civil. Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor*, ed. a II, vol. I. Chișinău: Cartier, 2005. 528 p.

3. Băieșu A. *Unificarea dreptului contractelor în Europa: evoluții și perspective*. În: Revista națională de drept, 2006, nr. 3, p. 38-42.

4. Bujorel F. *Drept civil. Contractele speciale*. București: Universul Juridic, 2013. 245 p.

5. Cazacu O. *Clauza de rezervare a proprietății*. În: Revista națională de drept, 2004, nr. 2, p. 52-57.

6. Cebotari V. *Natura juridică a contractului privind plata pensiei de întreținere*. În: Revista națională de drept, 2002, nr. 9, p. 11-15.

7. Cebotari V. *Dreptul familiei*. Chișinău: USM, 2004. 336 p.

8. Codul Civil al Republicii Moldova, nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al republicii Moldova, nr. 82-86/661 din 22.06.2002.

9. Cod civil Român. În: Monitorul oficial al României nr. 505 din 15 iulie 2011. http://www.dreptonline.ro/legislatie/codul_civil_republicat_2011_noul_cod_civil.php (vizitat 20.08.18)

10. Chibac Gh. *Contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață*. Cartea III, art. 839-846. În: Comentariul Codului civil al Republicii Moldova. vol. II, ediția II-a, Chișinău: ARC. 2006, p. 469-473.

11. Chibac Gh., și alții. *Drept civil. Contracte și succesiuni*. Chișinău: Î.S.F.E.-P. Tipografia Centrală, 2014. 390 p.

12. Chibac, Gh., și al. *Drept civil. Contracte speciale*. Vol. III. Chișinău: Cartier, 2010. 568 p.

13. Chelaru O. Mihalache Iu. *Analiza juridică a contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață*. În: Revista națională de drept, 2007, nr. 5. p. 38-43.

14. Dogaru I., Cercel S., Dănișor C. D. *Întreținerea în contextul drepturilor fundamentale*. Craiova: Themis, 2001. 410 p.

15. Dogaru I. Drăghici P., *Bazele dreptului civil*. Vol. III. *Teoria generală a obligațiilor*. București: C. H. Beck, 2009. 648 p.

16. Dogaru I., Olteanu G., Săulea-

nu I. *Bazele dreptului civil. Contracte civile*. Vol. IV. București: C.H.Besk, 2009. 1346 p.

17. Deak F. *Tratat de drept civil. Contracte speciale*. București: Universul juridic, 2001. p. 533. Citat de: Chelaru O., Mihalache Iu. *Analiza juridică a contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață*. În: Revista națională de drept, 2007, nr.5,

18. p. 38 - 43.

19. Hotărâre privind stabilirea costului mediu lunar și a cuantumului contribuției lunare de întreținere ale persoanelor vârstnice îngrijite în Complexul de Servicii Sociale "SF. NECTARIE" din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6 în anul 2011. București: sectorul 6, http://www.primarie6.ro/download/hotarari_hcl/Hotarari_2011/2011_02_10_HCL_028.pdf (vizitat 20.08.18)

20. Huidu A. *Incursiune în contractele aleatorii. Renta viageră și întreținerea*. Iași: Lumen, 2006. 290 p.

21. Motica R. I. Moțiu F., *Contracte civile. Teorie și practică judiciară*. București: Lumina Lex, 2004. 516 p.

22. Motica R. I. Moțiu F. *Contracte Civile. Sinteza teoretică și practica judiciară*. București: Lumina Lex, 1998. 360 p.

23. Malaurie P., Aynes L., Gautier P.-Y. *Drept civil. Contracte speciale*. Trad.: Dănișor D. București: Wolters Kluwer, 2009. 630 p.

24. Nițoiu R. *Teoria generală a contractelor aleatorii*. București: C.H. Beck, 2003. 496 p.

25. Raluca S. *Contractul de întreținere în Noul Cod civil. Noțiune, caractere juridice, condiții esențiale, rezoluțiune*. București: Hamangiu, 2012. 212p.

26. Reftu R. *Capcanele contractelor aleatorii: întreținerea și renta viageră*. <http://lexcafe.ro/drept-proprietate/capcanele-contractelor-aleatorii-intretinerea-si-renta-viagera/> (vizitat 20.08.18)

27. Stoica V. *Drept civil. Contracte speciale*. vol. I, București: Universul Juridic, 2008. 238 p.

28. Stoica V. *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor civile*. București: ALL Beck, 1997. 335 p. Citat de: Chelaru O., Mihalache Iu. *Analiza*

juridică a contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. În: Revista națională de drept, 2007, nr.5,

29. p. 38-43.

30. Tălămbuță A. *Autonomia de voință a contractului de înstrăinare a unui bun cu condiția întreținerii pe viață*. În: Legea și viața. 2013, nr.3, p. 54-58.

31. Tălămbuță A. *Noțiuni generale privind înstrăinarea bunurilor cu condiția întreținerii pe viață*. În: Legea și viața. 2012, nr.11, p. 55-58.

32. Trofimov. I. *Drept civil. Contractele civile*. Chișinău: Elena – V.I., 2004. 256 p.

33. Tăbăraș M. *Contracte speciale*. București: C. H. Beck, 2013. 271 p.

34. Кибак Г., Мишина Т., Цонова И. *Гражданское право. Особенная часть*. Кишинев: ГУМ, 2006. 480 с.

DATE DESPRE AUTOR:

Angelina TĂLĂMBUȚĂ,

dr.conf.univ.inter., UASM

e-mail: angi.nikoleta@gmail.com

tel: 068577116

Authorinfo:

Angelina TĂLĂMBUȚĂ,

doctor of law, interim professor,

Agrarian University of Moldova

e-mail: angi.nikoleta@gmail.com

tel: 068577116